

Bóbr w Puszczy Kampinoskiej

W Puszczy Kampinoskiej bobry występowały zapewne do połowy XIX wieku. Później nie było ich na tym terenie aż do roku 1980, kiedy zostały ponownie wsiedlone.

Bobry zadomowiły się tu i rozprzestrzeniły na cały Park. Obecnie na terenie Puszczy żyje 45 do 50 bobrzyczych rodzin, czyli około 150 do 200 osobników.

Swoją działalnością bobry bardzo korzystnie wpływają na ekosystemy Kampinoskiego Parku Narodowego. Wybudowały kilkadziesiąt tam, które zatrzymują wodę na bagnach. Tworzą w ten sposób sprzyjające warunki dla życia wielu cennych roślin i zwierząt.

Tama, Fot. Anna Andrzejewska

Żeremie,
Fot. Anna Andrzejewska

Zgryz,
Fot. Anna Andrzejewska

Ulotka wydana w ramach projektu „Ochrona i renaturyzacja mokradeł obszaru Natura 2000 Puszcza Kampinoska” LIFE 12 NAT/PL/000084, współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Instrumentu Finansowego LIFE+, Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie.

Sponsorzy:

Partnerzy:

©Copyright: REC Polska, Kampinoski Park Narodowy, 2019
Redakcja: Anna Andrzejewska, Paulina Dzierża
Opracowanie graficzne i przygotowanie do druku: Agnieszka Gietko
Druk na papierze pochodzącym z recyklingu

BÓBR

🦫 ekologia

🦫 przepisy prawne

🦫 minimalizacja szkód

Fot. Łukasz Łukasik

Bóbr w Polsce

W pierwotnym krajobrazie Europy bóbr był zwierzęciem pospolitym i bardzo liczny, lecz wskutek tępienia przez człowieka znalazł się na skraju wymarcia.

W 1950 roku wykazano w Polsce zaledwie jedno naturalne stanowisko bobra, które znajdowało się na terenie Suwalszczyzny. Wkrótce jednak jego sytuacja zaczęła się poprawiać. Migrowały do nas osobniki zza wschodniej granicy, rozpoczęto też program reintrodukcji gatunku.

W latach 70-tych XX wieku program ten nabrał rozmachu. Wiele bobrów przesiedlono, a naturalne populacje szybko rozmnażały się i zasiedlały nowe tereny. Z początkiem XXI wieku większość obszaru Polski ponownie stała się miejscem powszechnego występowania bobrów.

LICZEBNOŚĆ BOBRA

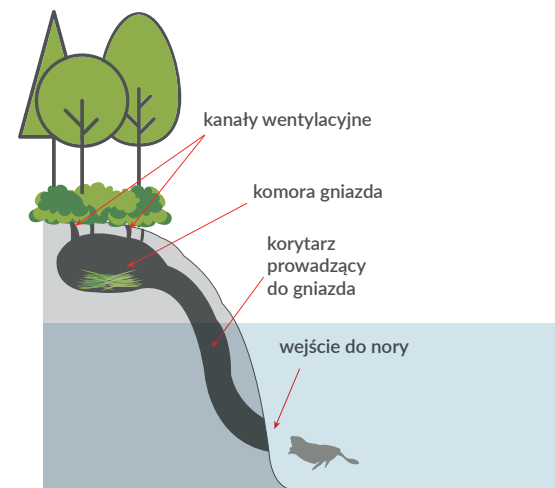

Liczebność bobra od „czasów pradawnych”, Fot. Łukasz Łukasik

Bóbr Europejski *Castor fiber*

Bóbr jest największym gryzoniem występującym w Europie. Żywi się gałązkami, liśćmi i korą, które pozyskuje ścinając drzewa, czasem pokaźnych rozmiarów. Latem je także liście, bulwy i korzenie roślin zielnych. Mieszka w norach lub domkach, zwanych żeremiami, wybudowanych przez siebie z gałęzi, mułu i miękkich roślin.

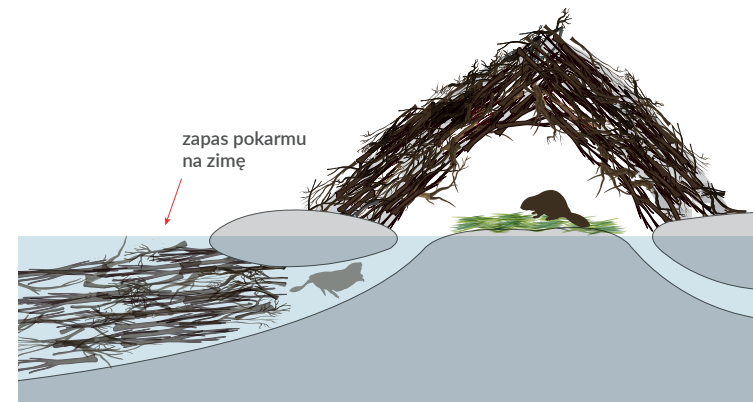
Bobry nie przesypiają zimy – by ją przetrwać, w pobliżu miejsc zamieszkania jesienią budują spichlerze, w których magazynują gałęzie i pędy roślin. Spichlerze bobrów znajdują się pod lodem, w wodzie na takiej głębokości aby, by zwierzęta mogły się do nich dostać prosto z żeremia lub nory bez wychodzenia na mróz.

Działalność bobrów

Działalność bobrów jest bardzo korzystna nie tylko dla samej przyrody, ale także dla człowieka. Woda zatrzymywana na bagnach zapobiega nadmiernemu wysychaniu gleby, zmniejsza zagrożenie powodziami i utrzymuje wilgoć w czasie suszy. Dzięki optymalnym warunkom wodnym na terenach przekształconych przez bobry żyje ogromna ilość gatunków, w tym wiele bardzo rzadkich np. traszka grzebieniasta czy kumak nizinny.

Czasem jednak działalność bobrów przeszkadza ludziom z uwagi na podtopienia, ścinanie drzew, uszkodzenia grobli, wałów przeciwpowodziowych itp. Zdarza się również, że bobry magazynują i zjadają rośliny uprawiane przez człowieka, np. buraki.

Zarówno nora bobrów, jak i ich żeremie składa się z suchej komory, w której przebywają, oraz wejścia usytuowanego tak, by do wnętrza można się było dostać jedynie przepływając pod wodą. Aby ich części mieszkalne pozostały suche, a wejścia zalane, bobry starają się zapobiegać wahaniom poziomu wody, budując tamy.

Ochrona prawna bobra

Bóbr europejski podlega w Polsce częściowej ochronie gatunkowej. Zgodnie z §6 ust. 1 i 2 rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 6 października 2014 w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. poz. 1348), obowiązuje m.in.:

- zakaz umyślnego zabijania, okaleczania i chwywania, a także płoszenia i niepokojenia bobrów
- zakaz niszczenia ich nor, tam, żeremi, zimowisk lub innych schronień
- zakaz niszczenia siedlisk i ostoi bobra, będących obszarem jego rozrodu, wychowu młodych, odpoczynku, migracji lub żerowania

Odszkodowania

Za ochronę, a także za szkody wyrządzone przez bobry, odpowiada Skarb Państwa.

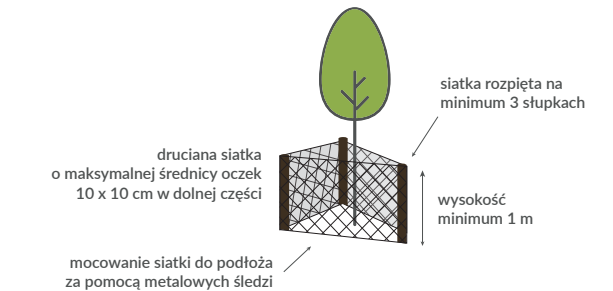
Poszkodowany może zgłosić szkodę do Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska, a gdy wystąpiła ona na terenie Kampinoskiego Parku Narodowego – do jego dyrektora w formie pisemnej bądź elektronicznej na adres:

Kampinoski Park Narodowy
ul. Tetmajera 38
05 - 080 Izabelin
tel. 22 72 26 021
dyrekcja@kampinoski-pn.gov.pl

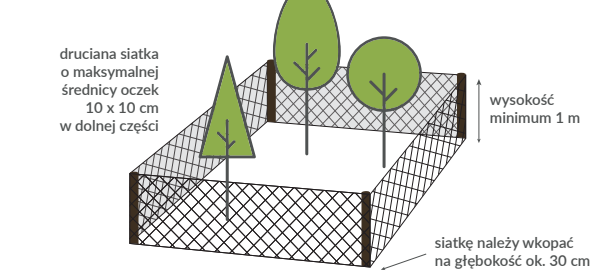
Po zgłoszeniu, w ciągu 7 dni komisja złożona z pracowników terenowych parku dokona wizji lokalnej w celu wyceny szkody. W przypadku uznania zasadności wniosku odszkodowawczego, w ciągu 30 dni od ostatecznego oszacowania szkody, zostanie wypłacone odszkodowanie.

Jak zabezpieczyć się przed działalnością bobrów?

Pojedyncze drzewa

Uprawy

Istnieją również sposoby na obniżanie lustra wody przed tamą bobrów, jednak każda ingerencja w budowlę tego chronionego gatunku wymaga zgody Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska lub Ministra Środowiska. W przypadku zaistnienia takiej konieczności eksperci Kampinoskiego Parku Narodowego udzielą pomocy w rozwiązaniu problemu.